

GLOBALITZAR ELS TÀVECS

Mundialitat: una mateixa ciutadania humana

JOSÉ IGNACIO GONZÁLEZ FAUS

Barcelona, Espanya

El món globalitzat té ja un nord i un sud, un est i un oest, que el fan perfectament definible i delimitable, com a tota unitat que es preï de ser-ho. Vegem-ho:

1. Al nord, s'hi hauria de posar, amb lletres d'or, la preciosa cita d'una novel·la de José M. Arguedas (*Todas las sangres*) que diu així:

«La fraternitat és el camí de retrocés a la barbàrie. Déu va crear l'home desigual en facultats. Això no té remei. S'ha de respectar i perfeccionar l'obra de Déu. La desigualtat com a motor de lluita i d'ascens» (ed. espanyola de 1982, pàg. 242).

Noteu-hi les identificacions: fraternitat = barbàrie. Progrés = desigualtat. I a més, ambdues equacions són assimilades a l'obra de Déu i al compliment de La Seva Voluntat.

2. Al sud, escrita amb sang, figura una Declaració, ja famosa, que el maig de 1974 va ser adoptada (sí: *adoptada*) per l'Assemblea General de Nacions Unides, amb 120 vots a favor, 6 en contra i 10 abstencions. Com que és un text ja vell, val la pena recordar-lo. Deia així:

«Nosaltres els membres de NU, havent convocat un període extraordinari... per estudiar... i considerar les dificultats econòmiques més importants amb les quals s'enfronta la comunitat internacional, tenint present l'esperit, els propòsits i els principis de la carta de NU de promoure el progrés econòmic i social de tots els pobles, proclamem solemnement la nostra determinació comuna de treballar amb urgència per l'establiment d'un nou ordre internacional basat en l'equitat, la igualtat sobirana, la interdependència, l'interès comú i la cooperació de tots els estats, siguin quins siguin els seus sistemes econòmics i socials, que permetin corregir les desigualtats i reparar les injustícies actuals, eliminar les disparitats entre els països desenvolupats, i garantir a les generacions presents i futures un desenvolupament econòmic i

social que vagi accelerant-se en la pau i la justícia».

No cal demanar més. El que sí que cal és preguntar: en què ha quedat semblant declaració? Com és que el món globalitzat manté un «ordre» basat en la desigualtat, l'interès de les grans potències econòmiques, l'esclavatge d'altres estats i la falta de justícia i de pau?

I la resposta és ben simple: els 6 països que van votar en contra van ser: EUA, Gran Bretanya, Alemanya (Occidental), Bèlgica, Dinamarca i Luxemburg. Els que es van abstenir eren: Àustria, Canadà, Espanya, França, Holanda, Irlanda, Israel, Itàlia, Japó i Noruega. És a dir: cap país del sud va estar en contra o al marge d'aquella Declaració: només països del nord. Però: al món es fa el que els poderosos volen, no el que les majories diuen. Fa falta més explicació?

Aquest és el nostre món vist des del nord i des del sud. Completeu els punts cardinals amb el comentari que aquestes dues referències mundials suggereixen per l'esquerra i per la dreta (per l'oest i per l'est).

3. Des de l'oest es pot comentar que aquesta és la democràcia de què tant ens vanagloriem: el triomf de la majoria quan hi som nosaltres; i el boicot de part de la minoria quan nosaltres hi pertanyem. Som tan demòcrates que ni tan sols necessitem la força de les armes per imposar-nos: podem fer-ho amb la força educada i devastadora dels dòlars. Per això acceptem i defensem una democràcia a l'interior dels nostres països, on només una minoria de votants qüestiona el sistema. Però que ningú no esperi que acceptem una democràcia en l'àmbit mundial, o en els veritables poders d'avui, que ja no són els polítics, sinó els mediàtics i econòmics. Si és tan clar que no som germans ens demanaran que siguem uns «*primos*»?

Potser, els països que no van votar la Declaració de Nacions Unides ens volen explicar ara que aquest ordre nou és el que ells volien aconseguir mitjançant els acords de l'Organització Mundial del Comerç a

Seattle. I que van ser els altres els que no els van deixar. Tanmateix, els altres 120 ja els han respost que ells no estan contra els acords; però que un acord que no sigui entre iguals *no és un acord, sinó una imposició dels pocs poderosos als molts impotents. I que ells s'estimen més ser assassinats en nom de la falta de llei, que en nom d'una llei «democràtica». Perquè almenys, el primer deixa en evidència l'assassí.*

Què s'haurà de pensar, doncs, d'aquesta democràcia de la qual tant ens vanagloriem, de la qual estem tan contents perquè ara «els països d'Amèrica Llatina ja tenen democràcia» (és a dir: poden elegir si es moren de gana o maltractats per algun policia?).

Què s'haurà de dir? Doncs simplement que Marx es va equivocar per complet quan va dir que això era «una democràcia formal». En realitat no és més que una democràcia *nominal*. S'hi pot aplicar aquella definició famosa de la hipocresia: «és l'homenatge del vici a la virtut» (Talleyrand).

4. I per l'est la reducció de l'home a la naturalesa. No entenguem ara aquesta paraula en el sentit dels ecologistes, sinó en el sentit del que està per sota de l'home. No significa ara aquella «germana, mare terra» franciscana, sinó allò a què al·ludeix Hegel quan escriu: «el fet humà és que l'home deixi de ser natural» i, si ho volem més clar, que deixi de ser un animal. Ara no: resulta que la fraternitat (i amb ella la qualitat humana) és un camí contrari al progrés. I l'animalitat és el motor de l'ascens i del progrés.

* * *

Aquest és més o menys el món globalitzat. Aquests semblen ser els seus punts cardinals. Esperem, això no obstant, que els homes no s'hi matin els uns a altres, perquè caminen molt ocupats parlant amb el seu telèfon mòbil pels carrers i els aeroports. L'únic problema poden ser tots aquells que no tenen més mòbil que una pedra. Però tampoc és un problema preocupant perquè nosaltres tenim bons míssils, que són més ràpids i més destructors que les pedres...

L'altre petit problema pot ser el missatge cristià, que no hi ha manera de desactivar, malgrat l'excel·lent ajuda d'algunes jerarquies eclesiàstiques. Aquest missatge que pretén fer de les diversitats

humanes, en lloc d'un argument a favor de les diferències, una raó per a l'harmonia. Per a una fraternitat semblant a la que regna al cos humà, on els membres més dèbils són els més cuidats, i on no sofreix un membre sense que se'n ressenti tot el cos. Tot allò que ja explicava sant Pau en el segle I, en dues de les seves cartes, i que es fonamenta que tots tenim l'Esperit de Déu, que ens fa anomenar Déu Pare i germà a tot ésser humà.

I heus aquí que això continua ressonant encara avui. I molesta el sistema. Com no havia de molestar-lo? És veritat que no el canvia (almenys, ara com ara). Però l'empipa. Com diu Vázquez Montalbán: «són uns sorolls que pertorben l'harmonia del sistema»...

I convé que –ja des del començament del mil·lenni– aquests sorolls no emmudeixin, a tot arreu. Que la seva música continuï sonant tossuda, com el vol d'un tàvec, o d'un camallarg, o d'una vespa, els quals (a més de l'amenaça d'una possible picada) no deixen dormir en pau ni menjar tranquil.

I això continua sent possible avui, quan sembla que ja res no és possible, i malgrat els molts insecticides que inventa el sistema. Això seria «globalitzar els tàvecs», quan ells globalitzen la pobresa... El sant apostolat de l'empipament, fins i tot amb el risc que ens eliminin d'una plantofada.

Què podem fer avui? Doncs això: **globalitzar els tàvecs**. No preguntem si és molt o poc, si és més o menys del que voldríem. És simplement el que ens ha tocat. I hem d'acomplir-ho, com a últim homenatge impotent al Pare de Jesús i a la fraternitat humana.

